

Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetici Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının Belirlenmesi

The Determination of Metaphorical Perceptions of Health Management Department Students Towards The Concept of Financial Manager in Healthcare Organizations

ÖZET

Araştırmanın amacı, sağlık yönetimi eğitimi alan öğrencilerin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yönelik algılarını metafor analizi yoluyla belirlemektir. Araştırmada, “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yüklenen anlamlar detaylı bir şekilde incelendiğinden nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak veriler toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. 2022 Nisan-Mayıs döneminde Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümünde eğitim alan 158 öğrenci araştırma grubunu oluşturmaktadır. Araştırma grubunda yer alan öğrencilere “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yönelik metaforları açığa çıkarmak için görüşme formunda; “Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetici, gibidir/benzer. Çünkü” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin nitel analizi sonucu sağlık yönetimi eğitimi alan öğrencilerin sağlık kurumlarında finansal yönetici kavramına ilişkin algılarının dört kategoride toplandığı ve en çok “lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici” algısının ön plana çıktığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin en yaygın olarak kullandıkları metaforlar; “beyin, ağaç kökü, bıçak, bina temeli, anne, hesap makinası, dağ, su, kraliçe arı, politikacı, kar, hayat ve bel kemiği” olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal yönetici, sağlık kurumu, metafor, sağlık yönetimi bölümü öğrencileri, nitel araştırma.

ABSTRACT

The aim of the research is to determine the perceptions of students studying health management towards the concept of "financial manager in health organizations" through metaphor analysis. In the research, the phenomenology design, which is one of the qualitative research designs, was used because the meanings attributed to the concept of "financial manager in health organizations" were examined in detail. In the research, data was collected by preparing a semi-structured interview form and evaluated by content analysis method. 158 students studying at Kırıkkale University - Faculty of Health Sciences - Department of Health Management in the period of April-May 2022 constitute the research group. In order to reveal the metaphors towards the concept of "financial manager in health organizations" to the students in the research group, in the interview form; "Financial Manager in Health Organizations.....is like/similar. Because" sentences were asked to complete. As a result of the qualitative analysis of the data obtained, it is seen that the perceptions regarding the concept of financial manager in health organizations of students receiving health management education are collected in four categories, and the perception of "financial manager in health organizations as a leader and a needed entity" comes to the fore the most. The most common metaphors used by the students participating in the research were determined as "brain, tree root, knife, building foundation, mother, calculator, mountain, water, queen bee, politician, snow, life and backbone".

Keywords: Financial manager, healthcare organization, metaphor, health management department students, qualitative research.

GİRİŞ

Finans; sağlık kurumunun yararlanabileceği para, sermaye ya da fonu ifade eder. Finans; bireylerin ya da kurumların maddi gelir elde etmeleri, yatırım yapmaları ve zaman içinde bu yatırımları değerlendirmeleridir. Finans kavramı çoğunlukla kullandıkları para ve benzeri sermayeyi temsil eder. Diğer bir ifadeyle finans, işletmenin ihtiyacı olan nakit ve benzeri varlıklardan oluşmaktadır. Finansman ise; sağlık kurumunun sağlık

Nesrin Akca¹
Cihat Merd Acar²
Tolga Demirci³

How to Cite This Article

Akca, N., Acar, C. M. & Demirci, T. (2024). “Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetici Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının Belirlenmesi” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:10, Issue:3; pp:420-427. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10903422>

Arrival: 25 January 2024
Published: 31 March 2024

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Kırıkkale, Türkiye. ORCID: 0000-0001-5546-1443. ROR ID: <https://ror.org/01zhwwf82>

² Sağlık Yöneticisi, Dünya Göz Hastanesi, İstanbul, Türkiye. ORCID: 0009-0004-7457-7459

³ Sağlık Yöneticisi, Uzdent Dış Kliniği, Kayseri, Türkiye. ORCID: 0009-0004-0446-5232

hizmeti üretiminde ihtiyaç duyulan bu fonların, kurum için en uygun şartlarda sağlanmasıdır. Finansman; gereksinimleri gidermek amacıyla para ve paradan başka varlıkların sağlanması anlamına da gelmektedir. Başka bir ifadeyle; fon ihtiyacı finansı, bu ihtiyacın karşılanması ise finansmanı ifade etmektedir. Hem ekonomideki gelişmeler hem de sağlık sektöründeki gelişmeler; sağlık kurumlarının varlıklarını sürdürerek amaçlarına ulaşabilmeleri için finansal açıdan iyi yönetilmelerini zorunlu kılar (Ağırbaş, 2014; Okka, 2015). Sağlık kurumunun finansal olarak iyi yönetilebilmesi için alanında uzman finansal yöneticilere ihtiyacı vardır.

Finans yönetimin önemi ve gereğini etkileyen, kurum içinde ayrı bir uzmanlık alanı olmasını gerektiren üç temel etmen vardır: Kurumun içinde bulunduğu ekonomik sistemin ve sektörün durumu, kurum ölçeği ve kurumun hukuksal yapısı, kurumun kurumsallık derecesi. Kurumların büyümesi, karmaşılaşması ve faaliyet alanlarının genişlemesi sonucu her uzmanlık gerektiren alanın ayrı bir departman olarak oluşturulması ve o alanda uzmanlaşmış profesyonel yöneticilerin istihdam edilmesine ihtiyaç duyulur (Saraç, 2015).

İşletmelerin amaçlarına ulaşmasında diğer işletmelerde olduğu gibi, sağlık kurumlarında da finans fonksiyonu önem arz etmektedir. Sağlık kurumunun diğer fonksiyonlarını da etkileyen finans fonksiyonunun; kurumun varlığını sürdürmesinde, mal/hizmet üretmesinde ve yatırımlarını gerçekleştirmesinde, stratejik planlama ve kaynak tahsisi gibi yönetim fonksiyonlarının yürütülmesinde izleyeceği finansal politikaların büyük önemi bulunmaktadır (Akca ve ark., 2014). Diğer bir ifadeyle sağlık kurumlarında finansal yönetimin rolü; var olan kaynakları en verimli şekilde kullanmak ve bu sayede kurumunun değerini en üst seviyeye çıkarmaktır (Gapenski, 2007).

Finans fonksiyonunun gereğini en iyi biçimde yapabilmek için finansal yöneticiler, bağlantıda oldukları finansal sistemin işleyişini ve sistemin yapısını en iyi şekilde bilmek durumundadırlar (Ağırbaş, 2014). Sağlık kurumlarında finansal yöneticilerin görevleri; finansal planlama, finansal organizasyon, finansal yürütme, finansal analiz ve denetim, özel finansal sorunların çözümlenmesi ve karar verme olarak tanımlanmaktadır (Akgüç, 2013; Baker ve Baker, 2009; Gapenski, 2007). Sağlık kurumlarındaki finansal yöneticilerin bu görevleri başarılı bir şekilde yerine getirebilmeleri için; muhasebeyi, ekonomiyi, finansal analizi, finansal planlamayı, sağlık yönetimini, sayısal karar verme yöntemlerini vb. bilmelerinde yarar bulunmaktadır.

Sağlık yönetimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin mezun olduktan sonra mesleği en iyi şekilde yerine getirebilmelerinde muhasebe, maliyet ve finansal yönetim eğitimi önemlilik arz etmektedir. Bu ders grubunun; sayısal olması ve işlem gerektirmesi, öğrencilerin bu ders grubuna karşı zor olduğu düşüncesiyle önyargılı olması vb. nedenlerden dolayı finansal yönetim ve finansal yönetici algılarında farklılıklar olmaktadır. Bu nedenle bu farklılıkları belirlemek için bu çalışmada; metafor çalışmasından faydalanılarak öğrencilerin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yönelik algıları anlaşılmasına çalışılmıştır. Böylece algılanan metaforlar; bölümün müfredat programının planlanmasında, geliştirilmesinde ve öğretim uygulamalarının yönlendirilmesinde kullanılabilir (Chen ve ark., 2013; Franco ve Roach, 2017; Jensen, 2006; Warwick ve Howard, 2016).

Metafor; bir durumu, bir kelimeyi, bir kavramı ya da bir olguyu dolaylı şekilde ifade etmek için kullanılır. Karmaşık, soyut ve anlaşılması zor olan kavramları; daha basit, somut ve daha kolay bir şekilde öğretir. Bir şeyi başka şeyle anlatmaya ya da benzetmeye yarayan mecazlardır. Mecazlar yoluyla, anlatılmak istenen mesaja, kavrama, duruma; derinlik, canlılık ve güçlü bir anlam yüklenir. Metaforlar; dolaylı olarak anlatıldığından, mesaj kaynağa kişiselleştirilmeden iletilir ve bilinçaltına işler. Metaforlar aynı zamanda; “kavramsal algıları yansıtan ifadeler” olarak nitelendirilirken, bireylerin; yaşamlarını ve çevrede olup biten olayları açıklamasına yardımcı olmaktadır (Akan ve ark., 2014; Tsoukas, 1991; Güneş ve Tezcan, 2021).

Literatürde sağlık kurumlarında finansal yönetici algılarını belirlemeye yönelik bir metafor çalışmasının hiç yapılmadığı görülmüştür. Bu nedenle çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü 2022 Nisan-Mayıs döneminde okuyan öğrencilerin sağlık kurumlarında finansal yöneticilere yönelik algılarının metafor kavramları aracılığıyla ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırmanın; finansal yönetim dersinin sayısal olmasından kaynaklı, zor olduğuna yönelik olumsuz algının ortadan kaldırılmasında ve ders müfredatının geliştirilmesinde öğretime katkı sağlaması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada sağlık yönetimi eğitimi alan öğrencilerin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yönelik algılarının metafor analiziyle belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak; (1) Sağlık Yönetimi bölümünde okuyan öğrenciler sağlık kurumlarında finansal yönetici kavramına ilişkin algılarını hangi metaforlar ile açıklamaktadırlar? (2) İfade edilen bu metaforlar hangi kategoriler altında toplanmaktadır? (3) Metaforlara ilişkin kategoriler öğrencilerin sınıf, cinsiyet ve finansal yönetim dersini alıp almama durumuna göre farklılık göstermekte midir? sorularına cevap aranmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü'nde okuyan lisans öğrencilerinin düşüncelerine göre "sağlık kurumlarında finansal yönetici" kavramına yüklenen anlamlar detaylı bir şekilde incelendiğinden nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgubilim) desenine göre gerçekleştirilmiştir. Bu tür araştırma modelinde; araştırmaya katılanların ilgili kavrama yönelik öznel algıları göz önünde bulundurulmaktadır. Ayrıca bu çalışma deseninde, bir kavramın olgu olarak ifade edilip değerlendirilmesi araştırmaya katılan kişi ya da grupların bakış açısına, deneyimlerine ve konumuna göre de değişmekte olup, bu katılımcıların görüşlerinden yararlanılarak yorumlanmaya çalışılır (Willig, 2013; Büyüköztürk ve ark., 2016). Bu çalışmada da öğrencilerin sağlık kurumlarında finansal yönetici kavramına ilişkin algıları metaforlar aracılığıyla incelenmiştir.

Araştırma Grubu

Bu araştırmanın evrenini, 2021-2022 bahar dönemi eğitim-öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü'nde öğrenim gören lisans öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada örneklem çekilmemiş ve bölümde aktif olarak okuyan gönüllü tüm öğrencilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Toplam 223 aktif öğrenim gören öğrenciden 158'i (%70,85) çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Veriler Nisan-Mayıs 2022 tarihleri arasında yüz yüze olarak toplanmıştır. Araştırma grubunda yer alan sağlık yönetimi bölümü lisans öğrencilerine ait bireysel özellikleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1: Sağlık Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Bireysel Özelliklerine Göre Dağılımı

Bireysel Özellikler		Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	114	72,15
	Erkek	44	27,85
Sınıf	1.sınıf	41	25,95
	2.sınıf	40	25,32
	3.sınıf	43	27,21
	4.sınıf	34	21,52
Finansal Yönetim ile ilgili herhangi bir ders alıp/ almama	Evet	77	48,73
	Hayır	81	51,27
TOPLAM		158	100,00

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin %72,15'inin kız ve %27,85'inin erkek olduğu; %25,95'inin 1.sınıf, %25,32'sinin 2.sınıf, %27,21'inin 3.sınıf ve %21,52'sinin 4.sınıf öğrencilerinden oluştuğu; finansal yönetim ile ilgili %51,27'sinin herhangi bir ders almadığı ve %48,73'ünün ise finansal yönetim ile ilgili ders aldığı görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü lisans öğrencilerinin "sağlık kurumlarında finansal yönetici" kavramına yönelik algılarını değerlendirmek amacıyla yarı yapılandırılmış soru formu kullanılmıştır. İki bölümden oluşan bu formun birinci bölümünde, lisans öğrencilerinin cinsiyeti, sınıfı ve finansal yönetim ile ilgili herhangi bir eğitim alıp almadıkları ile ilgili bireysel özelliklere ilişkin sorular sorulurken; formun ikinci bölümünde ise, sağlık kurumlarında finansal yönetici kavramına yönelik algılarını tespit etmek için "Sağlık kurumlarında finansal yönetici gibidir/benzer. Çünkü" cümlesi bulunmaktadır. Metafor analizine yönelik yapılan çalışmalarda; metafor tek başına yeterli olmamakta bu nedenle de metaforun arkasından nedeninin sorulması gerektiği belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu bölümde, öğrencilerden sağlık kurumlarında finansal yönetici kavramı ile ilgili bir metafor yazmaları ve bunun nedenini belirtmeleri istenmiştir.

Veri Analizi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. Bu yöntem; toplanan verinin derinlemesine çözümlenerek, verinin açıklanmasında kullanılan sistematik kodlama ve kategorize etme yaklaşımından oluşan bir veri analiz tekniğidir (Krippendorf, 2013; Vaismoradi ve ark., 2013). Bu doğrultuda araştırmada; toplam 223 sağlık yönetimi bölümü öğrencisinden gönüllü olan 158 öğrencinin katılımıyla verilerin analizi gerçekleştirilmiştir.

Veri analizinde öncelikle; araştırmaya katılan sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin belirttiği metaforlar, alfabetik sıraya koyulmuş ve her metaforu temsil eden örnek metaforlar belirlenerek kategorilere ayrılma işlemi gerçekleştirilmiştir. Kategorilere ayırma aşamasında, araştırmacılar tarafından yapılan kodlamanın dışında, bireysel etkiyi ortadan kaldırmak için sağlık yönetimi alanında iki uzmanın görüşü de alınmıştır. Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin "sağlık kurumlarında finansal yönetici" kavramına ilişkin belirttikleri metaforlar ve nedenleri tek tek

incelenerek analiz gerçekleştirilmiştir. Belirtilen metaforlar ve nedenleri; ortak özelliklerine göre değerlendirilmiş ve belirli kategorilerle ilişkilendirilerek, oluşturulan kavramsal kategorilerden toplamda 4 kategori elde edilmiştir. Bu doğrultuda; her bir metafor uygun olan kategoriye göre kodlanmıştır.

Araştırma verilerinin geçerliğini sağlamak için; belirtilen metaforların doğru kategoriler altında sınıflandırılıp sınıflandırılmadığını teyit etmek için araştırmacıların kodlamaları dışında uzman görüşüne de başvurulmuştur. Bu aşamada birbirine benzerlik gösteren veriler; belirli temalara göre birleştirilmiş, kategorileri en iyi şekilde temsil eden metaforlar örneklerle yorumlanmış ve bulgular bölümünde detaylı olarak açıklanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmanın güvenilirliğinde (Güvenirlilik=[Görüş birliği sayısı / (Görüş birliği sayısı + Görüş ayrılığı sayısı) x 100]) formülü kullanılmış (Miles ve Huberman, 1994) ve % 94 oranında güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Etik Konular

Bu araştırmanın yapılabilmesi için, Kırıkkale Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 27.04.2022 tarih 2022/07 sayılı ve 2022.04.16 karar no'lu etik kurul uygunluğuna ilişkin izin alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın amacına yönelik olarak sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına ilişkin olarak geliştirdikleri metaforlara ait kategoriler Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2: “Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetici” Kavramına İlişkin Olarak Geliştirilen Metaforların Kategorilere Göre Dağılımı

Kategoriler	Metafor Örnekleri	Metafor Adedi	Sayı (n)	Yüzde (%)
Tehdit ve belirsizlik durumunda bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici	Karadelik, uzay boşluğu, gece, hava durumu, ip üstünde yürümek, politikacı....	22	23	14,56
Lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici	Atatürk, beyin, gemi kaptanı, kraliçe arı, ağaç, orkestra şefi, can damarı, omurga, bel kemiği, kutup yıldızı,....	45	67	42,41
Zorlayıcı ve kontrolü güç bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici	Sabır taşı, dağ, keçi, dikenli tel, kış mevsimi, sonbahar, çetin ceviz, matematik, yatalak hasta, kanser....	25	29	18,35
Sorumluluk sahibi bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici	Anne, baba, hayat, ebeveyn, karınca, sırt....	30	39	24,68
TOPLAM		122	158	100,00

Tablo 2’de görüldüğü gibi sağlık yönetimi öğrencilerinin belirttikleri metaforlar 4 kategoride sınıflandırılmaktadır. Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramını sırasıyla; %42,41 ile en çok “lider ve ihtiyaç duyulan” bir unsur, %24,68 ile “sorumluluk” kaynaklı bir unsur, %18,35 ile “zorlayıcı ve kontrolü güç” bir unsur ve %14,56 ile en az “tehdit ve belirsizlik” unsuru olarak algıladıkları bulunmuştur. Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin ürettiği metaforlar ve bunlara ilişkin kategoriler ile metaforların gerekçeleri aşağıda örneklerle açıklanmıştır.

Kategori 1: Tehdit ve belirsizlik durumunda bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici

Bu kategori, 22 metafor ve 23 öğrenciden (%14,56) oluşmaktadır. Öğrenciler bu kategoride sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi tehdit ve belirsizlik durumunda bir kişi olarak algılamaktadırlar. Bu kategoriye ilişkin öğrencilerin ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici uzay boşluğu gibidir. Çünkü, işleyişi çözemezsen boşlukta kalırsın”. (Ö3)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici kara delik gibidir. Çünkü, zamanla işin içinden çıkmak zorlaşır ve belirsizlik hakim olur”. (Ö8)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici politikacı gibidir. Çünkü, belirsizlik vardır, içinde birçok kalem barındırır”. (Ö140, Ö157)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici gece gibidir. Çünkü, finansal gizlilikleri ve tehditleri örter”. (Ö106)

Kategori 2: Lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici

Bu kategori, 45 metafor ve 67 öğrenciden (%42,41) oluşmaktadır. Öğrenciler bu kategoride sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi bir lider ve ihtiyaç duyulan bir kişi olarak algılamaktadırlar. Bu kategoride sınıflandırılan metaforlardan bazıları şu şekildedir:

- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici kutup yıldızı gibidir. Çünkü, kurumun yerini ve yönünü bulmasına yardımcı olur”. (Ö150)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici beyin gibidir. Çünkü, düşünür ve çözer”. (Ö4)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici Atatürk gibidir. Çünkü, planlı ve ileri görüşlüdür, önlem alır”. (Ö20)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici ağacın kökü gibidir. Çünkü, kurumun ayakta kalmasını sağlar”. (Ö78, Ö96)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici gemi kaptanı gibidir. Çünkü, rotayı nereye çevirirse gemi oraya gider”. (Ö6)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici orkestra şefi gibidir. Çünkü, kurumu otorite ile yönetir”. (Ö45)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici can damarı gibidir. Çünkü, çok önemlidir, olmazsa sistem yok olur”. (Ö59, Ö66)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici bel kemiği gibidir. Çünkü, kurumun ayakta kalmasını sağlar”. (Ö91)

Kategori 3: Zorlayıcı ve kontrolü güç bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici

Bu kategori, 25 metafor ve 29 öğrenciden (%18,35) oluşmaktadır. Öğrenciler bu kategoride sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi zorlayıcı ve kontrolü güç bir kişi olarak algılamaktadırlar. Olumsuz bir kişi olarak ifade edilmiştir ve bazı örnekler şu şekildedir:

- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici dağ gibidir. Çünkü, aşılması zor, yüksek ve engebelidir”. (Ö13, Ö44)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici dikenli tel gibidir. Çünkü, geçmesi zordur”. (Ö34)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici kış mevsimi gibidir. Çünkü, zorlu ve mücadele gerektirir”. (Ö40)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici sonbahar gibidir. Çünkü, zordur ama güzeldir”. (Ö41)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici kanser gibidir. Çünkü, insanı ruhen ve bedenlen emer”. (Ö148)

Kategori 4: Sorumluluk sahibi bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici

Bu kategori, 30 metafor ve 39 öğrenciden (%24,68) oluşmaktadır. Öğrenciler bu kategoride sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi sorumluluk sahibi bir kişi olarak algılamaktadırlar. Bu kategoride sınıflandırılan metaforlardan bazıları şu şekildedir:

- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici sırta benzer. Çünkü, tüm yükü üstlenir”. (Ö15)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici karınca gibidir. Çünkü, çok çalışır”. (Ö33, Ö80)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici baba gibidir. Çünkü, görevleri zordur, sorumluluk ister”. (Ö47)
- ✓ “Sağlık kurumlarında finansal yönetici ebeveyn gibidir. Çünkü, omzundaki yük ağırdır”. (Ö57)

Tablo 3: Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Bireysel Özelliklerine Göre “Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetici” Kavramına İlişkin Algıları

Bireysel Özellikler		Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetici Kavramına İlişkin Kategoriler							
		Kategori 1		Kategori 2		Kategori 3		Kategori 4	
		n	%	n	%	n	%	n	%
Cinsiyet	Kız	15	%13,16	51	%44,74	20	%17,54	28	%24,56
	Erkek	8	%18,18	16	%36,36	9	%20,46	11	%25,00
Sınıf	1.sınıf	6	%14,63	11	%26,83	12	%29,27	12	%29,27
	2.sınıf	3	%7,50	16	%40,00	8	%20,00	13	%32,50
	3.sınıf	6	%13,95	29	%67,44	5	%11,63	3	%6,98
	4.sınıf	8	%23,53	11	%32,35	4	%11,77	11	%32,35
Finansal Yönetim ile İlgili Eğitim Aldınız mı?	Evet	14	%18,18	40	%51,95	9	%11,69	14	%18,18
	Hayır	9	%11,11	27	%33,34	20	%24,69	25	%30,86

Tablo 3’te, sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yönelik algılarından oluşturulan kategorilerin bireysel özelliklere göre dağılımı yer almaktadır. Sonuçlara göre; kız ve erkek öğrencilerin sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi en çok lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak algıladıkları bulunmuştur. Öğrencilerin buldukları sınıf düzeylerine göre incelendiğinde, sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi; birinci sınıfların en çok zorlayıcı ve kontrolü güç bir varlık ve sorumluluk sahibi bir varlık olarak tanımladıkları; ikinci ve üçüncü sınıfların lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak tanımladıkları; dördüncü

sınıfların ise lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık ve sorumluluk sahibi bir varlık olarak tanımladıkları görülmektedir. Son olarak öğrencilere finansal yönetim ile ilgili bir eğitim alıp almadıkları sorusu yöneltilmiş ve hem eğitim alan hem de eğitim almayan öğrencilerin sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak algıladıkları ifade edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi en çok lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak algıladıkları söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma; sağlık yönetimi eğitimi alan öğrencilerin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yönelik algılarını metafor analizi yoluyla belirlemek için yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin “sağlık kurumlarında finansal yönetici” kavramına yönelik algılarının dört kategoride sınıflandırıldığı görülmektedir. Öğrencilerin en çok ifade edilen metafordan en az ifade edilen metafora doğru algıları sırasıyla; (1) lider ve ihtiyaç duyulan, (2) sorumluluk sahibi, (3) zorlayıcı ve kontrolü güç ve (4) tehdit ve belirsizlik durumunda bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici şeklindedir. İlk iki sıralamaya bakıldığında öğrencilerin çoğunluğunun (%67,09) sağlık kurumlarında finansal yöneticiyi olumlu olarak algıladıkları belirlenmiştir.

Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin “cinsiyet” değişkenine göre kategori sıralaması incelendiğinde; hem kız hem de erkek öğrencilerde sıralamanın değişmediği görülmektedir. En çok algılanan kategori lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici; en az algılanan kategori ise tehdit ve belirsizlik durumunda bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici şeklinde bulunmuştur.

Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin “sınıf” değişkenine göre kategori sıralaması incelendiğinde; sınıfa göre sıralamanın değiştiği gözlenmiştir. En çok algılanan kategori; birinci sınıflarda, zorlayıcı ve kontrolü güç bir varlık ve sorumluluk sahibi bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici; ikinci ve üçüncü sınıflarda, lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici; dördüncü sınıflarda da lider ve ihtiyaç duyulan ve sorumluluk sahibi bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici iken; en az algılanan kategori ise; birinci ve ikinci sınıflarda, tehdit ve belirsizlik durumunda bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici; üçüncü sınıflarda, sorumluluk sahibi bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici ve son olarak dördüncü sınıflarda, zorlayıcı ve kontrolü güç bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici şeklinde bulunmuştur.

Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin “finansal yönetim ile ilgili eğitim alıp almama” değişkenine göre kategori sıralaması incelendiğinde; eğitim alan öğrenciler ile eğitim almayan öğrencilerin en çok algılanan kategoride lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yöneticinin olduğu görülmektedir. En az algılanan kategoride ise; eğitim alan öğrencilerde zorlayıcı ve kontrolü güç bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici bulunurken; eğitim almayan öğrencilerde tehdit ve belirsizlik durumunda bir varlık olarak sağlık kurumlarında finansal yönetici bulunmuştur.

Yılmaz ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan “Sağlık Yöneticisi Kavramına İlişkin Bir Metafor Analizi” isimli çalışmanın sonuçları incelendiğinde; saptanan metaforlardan sağlık yöneticisini liderlik özelliği ile tanımlayan aslan metaforunun en çok kullanıldığı belirtilmiştir. Sağlık kurumlarında finans yöneticilerine yönelik algıların incelendiği bu çalışmada da en çok ifade edilen metaforların “lider ve ihtiyaç duyulan bir varlık olarak finansal yönetici” kategorisinde olduğu bulunmuştur.

Akpınar ve Yıldız (2018) tarafından Sakarya Üniversitesi’nin İşletme ve Siyasal Bilgiler Fakültesi’ndeki Sağlık Yönetimi, Finansal Ekonometri, İşletme ve Yönetim Bilişim Sistemleri bölümlerinde okuyan ve muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe algılarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmada; zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders, gerekli, faydalı, önemli bir ders ve heyecan verici bir ders olarak muhasebe algılarının ön plana çıktığı belirtilmiştir. Öğrencilerin en çok “siyah, aslan (kaplan), sebze türü, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” metaforlarını kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin muhasebeye yönelik olumsuz olan algılarının sebebi olarak; dersin işleyişinin karışık olması, böyle bir dersle ilk kez karşılaşmaları, konularının kapsamlı olması vb. belirtilmiştir.

Fidan ve Ağırbaş (2020) tarafından Muş Alparslan Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin genel muhasebe algılarına ilişkin metaforlar incelenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; muhasebe dersi alan öğrencilerin en çok “siyah, yılan, acı biber, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” metaforlarını kullandıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin; zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders ve gerekli, faydalı, önemli bir ders olarak muhasebe algılarının ön plana çıktığı vurgulanmıştır.

Kurnaz ve Eyceyurt Batır (2019) tarafından muhasebe dersi alan üniversite öğrencilerinin metafor algıları incelenmiş ve olumsuz algıların daha çok olduğu gözlenmiştir. Öğrencilerin çoğunlukla; zor, sıkıcı ve karmaşık bir

ders, gerekli, faydalı, önemli bir ders ve dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe algılarının ağırlıkta olduğu belirtilmiştir.

Sekizsu ve Arslan (2020) tarafından yapılan çalışmada da; öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin algıları metafor analizi ile tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin en sık siyah, arı, kış, bilgisayar, nar, puzzle, kaktüs ve yaprak sarması metaforlarını kullandıkları bulunmuştur.

Metafor, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak dikkat çekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Literatürde öğrencilerin sağlık kurumlarında finansal yönetici algılarını inceleyen bir çalışmaya rastlanmamış olup, bu çalışma ilk olma özelliğini göstermektedir. Araştırmanın; finansal yönetim dersinin sayısal olmasından kaynaklı, zor olduğuna yönelik olumsuz algının ortadan kaldırılmasında ve ders müfredatının geliştirilmesinde öğretime katkı sağlaması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Gelecek çalışmalarda; çalışma tekrarlanarak öğrenci algılarının değişip değişmediği incelenebilir; farklı öğrenci gruplarının algıları değerlendirilerek karşılaştırma yapılabilir; farklı değişkenler açısından değerlendirilebilir; akademisyenlerin ya da sağlık çalışanlarının bakış açısıyla sağlık kurumlarında finansal yönetici algıları incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Ağırbaş, İ. (2014). Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim ve Maliyet Analizi. Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Akan, D., Yalçın, S. & Yıldırım, İ. (2014). Teachers' Methaphoric Impressions Related to School Manager. Elementary Education Online, 13(1), 169-179.
- Akca, N., Işık, O. & Sönmez, S. (2014). Kırıkkale İlindeki Sağlık Kurumlarının Finans ve Maliyet Departmanlarında Çalışanların Finansal Bilgi Düzeyleri. Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi, 8(2), 121-145.
- Akgüç, Ö. (2013). Finansal Yönetim, Avcıol Basım Yayın, İstanbul.
- Akpınar, S. & Yıldız, Ş. (2018). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (77), 91-114.
- Baker, J. & Baker, R.W. (2009). Health Care Finance: Basic Tools for Nonfinancial Managers, Jones&Bartlett Publishers, USA.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Chen, B.H., Hsu, M.S. & Chen, M.H. (2013). The Relationship Between Learning Attitude and Anxiety in Accounting Classes: The Case of Hospitality Management University Students in Taiwan. Quality & Quantity, (47), 2815- 2827.
- Fidan, C. & Ağırbaş, İ. (2020). Muş Alparslan Üniversitesi Öğrencilerinin Genel Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar. Muhasebe ve Finansman Dergisi (87), 15-32.
- Franco, A. & Roach, S. (2017). Factors That Determine Accounting Anxiety Among Users of English as a Second Language within an International MBA Program. International Journal of Learning, Teaching and Educational Research, 16(1), 22-37.
- Gapenski, L.C. (2007). Health Care Finance: An Introduction to Accounting and Financial Management, AUPHA, USA.
- Güneş, C. & Tezcan, R. (2021). "Metafor Nedir, Ne Değildir?" (Ed. Bahadır Kılcan.), Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar için Bir Uygulama Rehberi, ss:1-16. 4. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- Jensen, D. (2006), Metaphors As A Bridge To Understanding Educational And Social Contexts. International Journal of Qualitative Methods, 5(1), 36- 54.
- Krippendorff, K. (2013). Content analysis: An introduction to its methodology. Thousand Oaks, SAGE Publications, CA.
- Kurnaz, E. & Eyceyurt Batır, T. (2019). Genel Muhasebe Dersi Hakkında Üniversite Öğrencilerinin Metaforik Algıları: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Örneği. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 21(3), 829-854.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook, SAGE Publications.

- Okka, O. (2015). Finansal Yönetim: Teori ve Çözümlü Problemler. Geliştirilmiş 6. Basım, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- Saraç, M. (2015). Finansal Yönetim. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Sekizsu, B. & Coşkun Arslan, M. (2020). Muhasebeye Metaforik Bir Bakış Açısı. Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi. 2(2), 167-186.
- Tsoukas, H. (1991). The Missing Link: A Transformational View of Metaphors in Organizational Science. Academy of Management Review, 16(3), 566- 585.
- Vaismoradi, M., Turunen, H. & Bondas, T. (2013). Content Analysis and Thematic Analysis: Implications for Conducting a Qualitative Descriptive Study. Nursing & Health Sciences, 15(3), 398-405.
- Warwick, J. & Howard, A. (2016), Mathematical Anxiety as an Inhibitor of Skills Development in Accounting Students. Mathitudes, 1(1), 1-15.
- Willig, C. (2013). Introducing Qualitative Research in Psychology. McGrawHill Education, UK.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. 12. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yılmaz, N., Özer, E. & Fettahoğlu, R. (2020). Sağlık Yöneticisi Kavramına İlişkin Bir Metafor Analizi. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1), 115-124.